

Agaricus phaeolepidotus

Brunfjällig karbolchampinjon

Storsvampar, Basidiesvampar

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Kunskapsbrist (DD)

Klass: Agaricomycetes, **Ordning:** Agaricales, **Familj:** Agaricaceae, **Släkte:** Agaricus (champinjoner), **Art:** Agaricus phaeolepidotus - brunfjällig karbolchampinjon (F.H.Møller) F.H.Møller **Synonymer:** Psalliota phaeolepidota F.H.Møller

Kännetecken

Agaricus phaeolepidotus är en typisk champinjon med 5–10 cm bred hatt, mörka lameller, tydlig ring och något klumpartad fot. Den är närbesläktad med karbolchampinjonen (*A. xanthoderma*) och har liksom denna en fot och hattkant som omedelbart blir svavelgul vid beröring. Särskilt fotbasen har en mycket obehaglig doft av karbol. Till skillnad från den vanligare karbolchampinjonen har hatten tydliga ljusst bruna fjäll vilket samtidigt skiljer den från pärlchampinjon (*A. moelleri*) som har mörkare svartbruna fjäll. För att helt säkert skilja de båda sistnämnda arterna bör cystiderna på lamelleggen studeras. Hos pärlchampinjon är de 10–14 µm breda medan de på *A. phaeolepidotus* är 12–34 µm. Man bör även ha i minnet att den vanliga karbolchampinjonen ibland blir uppsprucken och delvis fjällig (*A. xanthoderma* var. *griseus*) och kan då utgöra en förväxlingsrisk.

Utbredning och status

Mycket få säkra fynd i landet, de flesta från Öland där den setts och samlats på minst tre lokaler. Även känd från Danmark (VU) och Norge.

Ekologi

Nedbrytare i buskrika, kalkrika och sandig miljöer i varma klimatlägen. Den har även hittas i kalkrik, torr hasseldominerad ädellövskog. De svenska fynden är främst gjorda i torra syrensnår på sandig mark, i litteraturen anges den växa främst i lövskog, parker och trädgårdar. Ekologin delas ofta av andra ovanliga svampar såsom t.ex. säckjordstjärna *Geastrum saccatum*.

Hot

Lågskogar och busksnår på kalkhaltig sand i varma klimatlägen är en ovanlig och skyddsvärd miljö för bland annat svampar.

Åtgärder

Lågskogar och busksnår på kalkstark mark i klimatiskt varma lägen är en mycket skyddsvärd biotop som hittills fått mycket lite uppmärksamhet i naturvårdssammanhang.

Övrigt

Artens ekologi, status och hotbild är oklar men den utgör uppenbarligen en mycket sällsynt art som i vårt land troligen befinner sig på gränsen av sitt utbredningsområde.

Litteratur

- Knudsen, H., Lange, C. & Knutsson, T. 2012. *Agaricus*. In Knudsen, H. & Vesterholt, J. 2012: *Funga Nordica*. Nordsvamp - Copenhagen.
- Petersen, J.H. & Lange, C. 1993. De danske karbolchampignoner. *Svampe* 28: 11-22.
- Vesterholt, J. 2004. *Danmarks svampe*. Gyldendal.

Författare

Tommy Knutsson 2012